

ES SAIG

ALGAIDA - NÚM. 124 - ABRIL DE 1991 - PREU: 125 Pts

Hem volgut oferir-vos aquesta imatge nova del nostre campanar il·luminat. Fins fa un parell de mesos, no hauria estat possible. Ara ja ens comença a resultar familiar veure'l com es destaca dins la foscor de la nit.

EDITORIAL

ELS NOSTRES MOLINS

La secció iniciada en aquestes planes pel bon amic Miquel Fiolet ens permetrà conèixer la important riquesa arquitectònica que representen els vells molins fariners així com l'estat de conservació en què es troben. No tenim a mà dades exactes, però pensam que Algaida deu ésser un dels pobles que han conservat un major nombre d'aquestes edificacions. Fa uns 120 anys, l'Arxiduc en comptabilitzava 23 al nostre terme i aquests molins, restaurats o intactes o degradats, es mantenen en peu.

Santiago Russinyol ens dóna una visió poètica d'aquests molins quan complien la missió per a la qual foren aixecats: "les veles (del molí) -diu Russinyol-, en sentir vent, sembla que s'omplin els pulmons, i estiren els braços en l'aire i fan cruixir les antenes, i arriba un moment que roden tant que semblen una gran planta amb una rosa blanca oberta en els brots més alts de les fulles.

A cada hora, a cada minut, tenen un ritme diferent. A cada batec de vent, el seu cor respon amb un altre. Cada vibració de l'aire la senten ses fibres i tremola. Les seves ales tenen nervis. Es podria dir que són grans arpes i que l'oreig n'arrenca notes, ara tristes com un plany, ara amples i majestuosos com una tempesta de ritmes".

En un moment determinat, el progrés va deixar aquests molins sense una utilitat pràctica. Però les seves torres -sòlides, massises i, al mateix temps, esveltes i airoses- s'alcen com a penyores d'altre temps, per recordar-nos un passat no gaire llunyà.

Procurem que aquests monuments no es converteixin, com diu el poeta, en "despulla podrida d'un món esbucat"; ben al contrari, hem de malavejar perquè siguin fites i miralls d'un poble que, sense negligir les seves arrels, mira amb fermeza cap al futur.

Bolletí de l'Obra Cultural Balear
d'Algaida.

Revista mensual.D.L.P.M.495/80

Domicili: Rei, 1.ª Algaida.

Imprimeix: Apóstol y Civilizador.

ES SAIG només es responsabilitza de
l'editorial.

Dirigeix: Delfí Mulet

Administra: Directiva de l'Obra Cultural
Mecanografia: Mireia Mulet

Col·laboren: Pere Mulet, Alexandre Pizà,
Joan Trobat, Joan Mulet, Biel Sastre,
Guillem Andreu, Miquel Fiolet, Xesc
Oliver, Víctor Andreu, Víctor Mulet,
Miquel Serra, Biel Bibiloni, Catalina
Martorell, Antònia Maria Mulet.

CALAIX DE SASTRE

LA NOTÍCIA M'HA IMPRESSIONAT

La notícia m'ha impressionat. Tants d'anys d'esforços gegantescs per aconseguir la fita desitjada, i just en el moment de produir-se el prodigi, el seu cor no ho ha resistit.

Els fets han anat més o manco així:

"Tenc un negoci entre mans que no pot fallar", un amic seu que li diu. Com que tenia les mans dins la butxaca, l'amic, amb el vici aquell de compondre's el paquet en públic, no sabia si li prenia el pèl o què. Però no, per l'expressió del seu amic va deduir que no anava de berbes. Que hi havia tallada, vaja.

Les tallades grosses solen agradar, i aviat ja foren una colla, els que es llepaven els dits abans de tenir taula parada. Per parar taula, res com l'ajuntament, diuen. I cap allà falta gent, que ells no es refiaven de ningú, com per posar-hi homes de palla. Que avui en dia ja ningú no fa res per no res, com abans; que no sabien on s'havia arribat.

Idò no va anar malament del tot; ben prest ja comandaven.

Però, una cosa són les teories i una altra de ben diferent són les pràctiques. Perquè els anys passaven... i res de res. En arribar temps d'eleccions, bé en tocaven de tecles. I no tenien mala pipella: per molt que canviassin, sempre solien triar les que sonaven més fort. Esmorteïdes les traques de l'esperada victòria, les músiques es convertien en remucs, gestos malcarats i trons desfermats, no sabien ben bé contra qui ni contra què.

"Això no pot anar. No mos deixen fer res", gemegà un de la colla. "Però, ¿i que no comandau voltros?", replicà un de la rotlada. "Quina fretada que fa avui! No arriba a fugir aquest reputa hivern", despistà un altre. I parlaven de futbol, de caça, de les brutors dels polítics,... Feren passes i més passes, reunions i més reunions, taulades i més taulades. Però res, els anys passaven... i mortor.

Fins que un dia, a la fi, ell ha vist com les màquines tomaven el primer ametller, grataven la primera terra.

La notícia m'ha impressionat. Aleshores el seu cor no ho ha resistit, i ha caigut. Però encara no sabeu com ha acabat la història. Perquè només ha estat un petit acubor. Per sort, ha reviscolat i ja cavalca de bell nou. Com els llegendaris personatges de còmic, ells mai no moren.

M'HAN DIT QUE DIUEN

Ens han arribat comentaris de que qualcú s'ha molestat pel fet que aquest Sord hagi parlat d'ells o del seu grup amb una mica de conya. Segurament no és així, perquè sabem que els que ens llegiu teniu el sentit de l'humor suficient per agafar les coses com s'intenta que siguin: en broma. Sempre hem procurat anar alerta a ferir ningú, però especialment en temps d'eleccions, ja que la sensibilitat de moltes persones està més accentuada de lo normal. Seguirem igual, i repetirem el que hem dit tantes vegades: es tracta aquí de parlar de temes que el poble comenta, molts d'ells ben seriosos, però que agafam amb bon humor. Ens sabria greu que qualcú s'enfadàs més del que seria normal, però, què hi farem? Ja diuen que "qui té sa coa de palla..."

Eleccions municipals i autonòmiques, llistes, presentacions de candidatures i programes, rodes de premsa, entrevistes públiques i privades, sopars, sopars, sopars... De tot això hem sentit parlar, i molt, aquest passat mes de març. I vos podríem explicar qualche anècdota ben saborosa, però no volem que puguin dir que estam de part d'un o altre. Si voleu menjar bon peix, vos haureu de banyar es cul, i anar a qualche reunió o sopar d'aquests que en diuen "politics".

El tema des carrer des Sol ja no dóna massa més de si, per seguir fent comentaris; ara la gent ja es repeteix, i només queda esperar a veure com anirà la cosa quan amollin definitivament l'aigua neta. Sí, perquè, de moment, encara no han dit quan podreu enganxar les aigües brutes. Això sí, ja hem sentit que quan provaren les tuberies d'aigua neta, un parell de tubs varen vessar, i molt. A lo millor no és vera, però ens ho digueren així. El que ha quedat demostrat, una vegada més, és que qui manco hi sap més hi diu: si hi ha 80 cases, hi ha 80 enginyers.

El que sí és ben cert és que ja han començat la síquia que ha de dur l'aigua del pou de Son Nicola cap a Algaida. I ben fonda que la fan, va dir un que en va passar. I també ens han dit que hi fan feina els dissabtes i diumenges. Dels fonaments i parets del dipòsit, encara no n'han vist senyes, per allà dalt.

Referent a això de fer feina en diumenge, un ens contava que fa molts d'anys li posaren una multa de 50 pessetes per fer-n'hi, de feina en diumenge. "I ara es que en fan, cobren més", s'exclamava aquest. I és ben vera que abans, segons deien, "sa feina en diumenge el dimoni la se menja". Esperem que ja vagi fart i no se mengi aquesta.

La festa de La Pau, com cada any, és motiu de comentaris diversos, però molts coincideixen en que és absurd que el dilluns de Pasqua a Algaida sigui dia feiner, i se seguesqui celebrant la tercera festa de Pasqua. Les empreses familiars ho solucionen fent feina el dijous i divendres sants, però quan hi ha molta gent llogada ja és més difícil de solucionar. Ara que, per la gentada que cada any hi ha a Plaça, és com si ningú fes feina, el dia de La Pau.

Però bé, el que volíem dir és que aquesta festa fa que molts algaidins vagin a Castellitx i tornin a comprovar que és un lloc molt hermós, sobretot en aquest temps en què tot està vert i net. Uns que hi anaren fa un parell de setmanes ens digueren que es notava que hi havien anat a fer net, i que el jardí de l'església estava ben cavat i sense herbes. Hi havia allà fora un caramull de plàstics i bosses que, segurament, el dia de la festa ja hauran llevat.

De la festa de La Pau n'haurem de parlar el mes qui ve, a veure com ha anat. El que sí podem dir és que l'ambient anterior és que només hem sentit comentaris del concurs de les carrosses i de la festa damunt s'era; del Certamen Literari n'hem sentit parlar ben poc, als algaidins. Això, de cap manera vol esser una crítica al Certamen, ni de molt; només ho volem comentar.

Fa un parell de mesos que ES SAIG ha tengut problemes amb les etiquetes de les adreces que s'envien per correu, i això ha fet que arribàs tard la revista, o no arribàs en qualque cas. Bé, això pot passar a qualsevol publicació, sobretot si és humil i modesta com la nostra; el que volíem dir és que estam satisfets de la quantitat de gent que s'ha preocupat del perquè del retard: ens demostra que sou molts els que esperau la nostra arribada cada mes.

Són molts els algaidins que han demanat a veure què hi feien a dalt des Puig de Randa, devora el monestir de Cura: s'hi veu una espècie de torre metàl·lica, com un pirull o un xupa-xups, una cosa estranya. Sembla que és un artilugi d'Aviació Civil, segurament perquè els avions que no vegin el Puig, al manco vegin aquella torre i es desviïn. Hem de dir que no hem sentit a ningú que digués que allò quedava bé allà dalt: hi pega com un mal te toc pesta, però si és necessari...

UN SORD

FOTO ANTIGA

Aquesta magnífica fotografia dels cossiers ballant davant l'església ens ha estat cedida per Pep Balaguer.

NOTICIARI

ELECCIONS MUNICIPALS

Escrivim aquesta nota poques hores després que el Consell de Ministres hagi aprovat la data del dia 26 de maig per a la celebració de les eleccions municipals i autonòmiques. Això vol dir que ES SAIG del mes de maig, el pròxim, informará de la campanya electoral. En aquests moments no sabem encara quines candidatures es presentaran per governar el nostre Ajuntament. Ara bé, a totes les que es presentin els oferim gratuïtament un màxim de dues pàgines de la revista que poden aprofitar per presentar els seus candidats i el seu programa.

ES SAIG publicarà aquestes notes o insercions que les candidatures ens enviïn, sempre que sigui fins dia 21 d'abril. Les candidatures que no s'atenguin a aquesta data quedaran excloses.

PLUVIÒMETRE

Segueixen les pluges, enguany no afluixa. El mes de març ha seguit plovent, no amb molta força, però sí amb freqüència. Només vos podem donar les dades fins dia 26 en què tancarem ES SAIG. La quantitat caiguda ha estat de 47'6 litres, que s'afegeixen a l'abundant aigua anterior. I les previsions són que continuarà plovent.

Potser convendria que el mes d'abril fos un poc més eixut i caigués tan sols l'aigua suficient i necessària perquè la puguin aplegar aquells que els falta "sa des bril".

FESTA DE LA PAU

Aquest número d'ES SAIG es tanca el dimècres sant i arribará a les vostres mans quan ja haurem passat les festes de Pasqua i de La Pau. En rebreu ampla informació en el pròxim número.

El Diumenge del Ram, malgrat fes un temps desagradable amb vent i brusques, l'assistència a la benedicció del palmes i rams fou considerable com es pot entreveure a aquesta foto que vos oferim.

"MÚSICA EN FAMÍLIA" A CURA.

Els pròxims concerts d'aquest cicle que se celebra a Cura a les 12'45, a la sortida de missa, són els següents:

Dia 7 d'abril: Fragments de l'òpera de W. A. Mozart "La finta semplice", a càrrec de la secció d'alumnes d'Eulàlia Salbanyà.

Dia 21 d'abril: Francesc Blanco, al piano, interpretarà obres de Mozart i Schumann.

Dia 12 de maig: L'Orquestra de Cambra "In Tempo" dirigida per Martí Saez amb interpretacions de Mozart i Tchaikovsky.

PRESENTACIÓ D'"INDEPENDENTS D'ALGAIDA, PINA I RANDA"

El passat dia 22 de març es va celebrar a un restaurant d'Algaida una roda de premsa, seguida de sopar, per explicar, d'una banda, els motius de la dimissió de quatre integrants de l'actual majoria municipal i, de l'altra, per presentar una nova candidatura a les eleccions de mes de maig.

Pel que fa al primer punt, Gabriel Salas, Rafel Vidal, Miquel Munar i Antònia Sitjar exposaren els motius pels quals dimitien dels seus càrrecs dins la Corporació i demanaven la baixa del P.P. (dos d'ells, ja que els altres dos figuren com a independents).

Aquests motius són: Falta d'informació, mala distribució de les subvencions, falta de coordinació entre el grup majoritari tota vegada que es proporciona més informació a l'oposició que no a ells, conseqüent desunió entre els regidors de la majoria, programa sense objectius i sense comptar amb la majoria, personalisme del Batle, falta de reunions de la junta local del P.P. amb els regidors per planificar la política local, és a dir, política de portes tancades del P.P. Tots aquests motius, que il·lustraren amb exemples concrets, els havia decidit a desvincular-se de la majoria municipal i a muntar una nova candidatura.

Aquesta candidatura -"Independents d'Algaida, Pina i Randa"- es basa en aquestes persones que hem citat i amb gent nova il·lusionada per resoldre els problemes pendents i programar noves tasques. Insistiren que sobretot pretenen formar un equip amb capacitat de gestió, ja que aquesta ha estat, segons ells, pràcticament nul·la en l'Ajuntament actual durant els dos darrers anys.

Pel que fa al programa, s'elaborarà d'acord amb les idees dels candidats i les suggerències dels simpatitzants, si bé es basarà en l'acabament, ràpid i correcte, de les obres que estan en marxa: abastiment d'aigua, local d'usos socials, camp de futbol, normes subsidiàries, etc.

Referent a pactes postelectorals, manifestaren estar oberts a qualsevol programa pactat i davant les eleccions autonòmiques donaven llibertat de vot als seus simpatitzants per coherència amb el seu caràcter d'independents.

Exposaren nombroses queixes contra el Batle i coincidiren en reconèixer que un pressupost com el d'Algaida -superior als 100 milions de pessetes- pot donar molt de si sempre que sigui gestionat correctament.

MORT DE GUILLEM MATAS PIZA

La mort inesperada d'un jove en la plenitud de la vida sempre ens produeix una commoció i una sensació d'impotència i d'injustícia. En Guillem ens ha deixat quan tenia per davant una vida plena de possibilitats. El seu cor no va aguantar i ara ens queda només el consol del seu record.

Volem donar el nostre més sincer condol als seus familiars, molt especialment als seus pares, en Rodolfo i n'Antònia, i als seus germans.

PARROQUIA DE SANT PERE I SANT PAU

Dia 21 d'abril: Visita pastoral del Bisbe Teodor a la Parròquia d'Algaida. Presidirà l'Eucaristia de les 12.

NOTICIARI DE L'OBRA CULTURAL

El passat mes de març, tal com havíem anunciat, pujàrem al Puig de Bàltx des del Port de Sóller. El bon temps ens va acompanyar i poguérem disfrutar d'unes vistes extraordinàries que abarcaven des de Na Popis, a la Dragonera, passant per Na Foradada; tota la part posterior a la Serra de Tramuntana fins al Puig Roig i el sempre present Port de Sóller, emmarcat per la mar blavosa. Aquest mes no vos oferim la tradicional fotografia del grup a dalt del puig perquè en Fiolet de cada dia fa més "cadufos" i va perdre el sobre amb fotos i negatius. Vos n'oferim una altra de l'excursió anterior, vora el cim del Puig de Massanella, on podem veure Don Melcion Rosselló Simonet conversant amb el guia Manuel i n'Arnau. Per als que no el coneixeu, vos aclarirem que Don Melcion fins a la seva jubilació fou director de l'escola de pràctiques de magisteri; però no és pel caire docent que feim aquesta ressenya, sinó perquè és l'autor dels mapes que encapçalaven les "Rutes amagades de Mallorca", que repartim a les nostres sortides muntanyenques. Des d'aquí aquest petit homenatge al mestre d'escola d'ahir i d'avui -als seus 72 anys- encara mestre d'excursionistes.

Na Coloma Julià, de la Junta Directiva de l'Obra Cultural de Ciutat, vengué a mostrar-nos una gran col·lecció de diapositives sobre la problemàtica del poble saharauí, el Front Polisari i la ciutat d'Alger.

ACTIVITATS PREVISTES PEL MES D'ABRIL

Divendres dia 19: Xerrada-debat sobre la problemàtica energètica, el seu futur i les seves alternatives, a càrrec del Grup d'Ornitologia Balear (GOB). Hi haurà projecció d'un vídeo sobre Txernòbil i discussió sobre la projectada central tèrmica a S'Estalella. L'acte es farà al nostre local i començarà a les 10.

Diumenge dia 21: Excursió-travessa de Valldemossa a Sóller per Es Cairats. Sortida a les 8'45 de Plaça, per tant passarem per Ciutat devers les 9'15 hores. Preus: els de sempre. Apuntau-vos a Jerònia Cañellas (66.52.49) o Catalina Martorell (66.52.61).

Diumenge dia 28: Aprofitant que aquest dia hi ha la trobada de bandes de música al nostre poble, a l'hora-baixa, nosaltres el dematí, aprofitant la "moguda", organitzarem la festa del llibre damunt Plaça. Animau-vos a comprar llibres, que farem un 10% de descompte.

NOTICIARI

PUBLICACIONS REBUDES

Com és lògic, no és possible referir-nos a totes les publicacions amb les quals mantenim intercanvi i que rebem habitualment. Aquest mes, però, volem recordar el número cent dels bons amics de "Pòrtula"; els felicitem per la fita a què han arribat i per haver-ho fet amb un exemplar dens, dilatat, digne, i un poc demorat.

També rebem el Bolletí Oficial del Parlament de les Illes Balears, que darre-rament ha publicat la Llei d'Espais Naturals amb tota la cartografia que l'acompanya.

Solucions als mots encruats: Ho-ritzontals: 1. Sa Torreta. 2. avari-iat. IC. 3. manacorina. 4. aloc. natal. 5. RS. iravalc. 6. I. COLL. lloa. 7. tor. avaic. 8. adaid. sàsu. 9. nenrec. net. 10. asiàtica. S.

Verticals: 1. samaritana. 2. avals. odes. 3. Tano. crani. 4. oració. ira. 5. ric. ruadet. 6. raona. V. CI. 7. et-ravlas. C. 8. 7. italiana. 9. ainal-ocse. 10. calca. uts.

NOTÍCIES DE L'AJUNTAMENT

El Batle agraeix a "Es Saig" aquest espai avinent per informar els seus lectors de temes municipals d'interès general.

EL SANEJAMENT I ABASTAMENT D'AIGUA POTABLE ALS NUCLIS URBANS

D'ALGAIDA

L'Ajuntament, dins el Pla Quatrienal del Consell Insular de Mallorca, ha emprès la tasca de dotar el Municipi dels serveis de sanejament i abastament d'aigua potable canalitzada.

Aquest Pla financia amb un 75% el total del cost de l'obra de forma que l'Ajuntament d'Algaida només ha de cobrir de la seva Hisenda la quarta part restant, la qual cosa fa viable, no sense esforç, la consecució d'aquest projecte de tanta importància per a la qualitat de vida dels veïns i per a conservació del medi ambient.

El projecte, pel que es refereix a Algaida, es fragmenta en tres fases:

^PRIMERA FASE: Actualment en execució, consisteix en la construcció d'un dipòsit regulador amb capacitat suficient per a tot el poble, així com la canalització d'aigua potable en l'artèria d'alimentació fins al nucli urbà i carrer Colomer fins al cantó amb el carrer des Sol, incloquant tot aquest, així com els col·lectors i ramals corresponents a aquests carrers.

Passes necessàries per poder executar aquesta fase ha estat la perforació del pou, a l'antic camí de Lluçmajor, que amb totes les instal·lacions addicionals han fet i culminarà el Servei Hidràulic de Balears, depenent de la Conselleria d'Obres Públiques i Ordenació del Territori, sense despeses per a l'Ajuntament, i l'adquisició d'una finca a Son Micola amb un tamany i una ubicació òptima per servir el poble sense despeses d'impulsió d'aigües.

^SEGONA I TERCERA FASE: Consistiran en l'extensió de la xarxa d'aigua corrent i clavegueram per tots els carrers, estant prevista la seva execució dins els anys 1.991 i 1.992.

^LA DEPURACIÓ DE LES AIGÜES RESIDUALS.

Aquest projecte no es podria considerar complet si no es contemplàs la depuració d'aigües; a aquest efecte s'estan duent a terme gestions davant l'Institut Balear de Sanejament (IBASAN) depenent de la Conselleria d'Obres Públiques i Ordenació del Territori a fi d'elaborar un Conveni de col·laboració amb aquest Institut que permeti la construcció de la depuradora i el seu manteniment futur amb els costos més ajustats possibles, tant per l'economia del poble com per la dels veïns.

Aquest projecte, considerat en la seva integritat, és tal vegada el més ambiciós i important que durà a terme l'Ajuntament d'Algaida en molts d'anys i per això vos pregam en primer lloc que disculpeu les molèsties que necessàriament haureu de patir, que procurarem reduir al mínim, i que no dubteu en adreçar-vos a l'Ajuntament per tal de posar en el nostre coneixement totes aquelles qüestions que vos puguin sorgir en relació a les obres.

Només agrair-vos la vostra col·laboració, que estam segurs que tendrem, per dur endavant una obra que ens beneficiarà a tots.

EL SANEJAMENT I ABASTAMENT D'AIGUA EN XIFRES

PRIMERA FASE: Inclosa en el Pla d'Obres i Serveis de 1.990.

<u>Total pressupost:</u>	40.841.843 ₧
<u>Aportació C.I.M.:</u>	30.631.382 ₧
<u>Aportació municipal:</u>	10.210.461 ₧

Finançament previst per l'aportació municipal:

Prèstec del Banc de Crèdit Local:	6.710.320 ₧
Contribucions especials:	3.500.141 ₧

Les contribucions especials es giren sobre les unitats d'obra que beneficien directament els veïns dels carrers des Sol i d'un bocí del carrer des Colomer i no sobre els elements comuns de l'obra (dipòsit regulador i artèria de connexió).

Perforació del pou i instal·lacions annexes: a càrrec del Servei Hidràulic.

Adquisició de la finca pel dipòsit: 1.000.000 ₧ a càrrec de l'Ajuntament.

SEGONA FASE: Sol·licitada la seva inclusió al Pla d'Obres i Serveis de 1.991.

<u>Pressupost total:</u>	165.644.466 ₧
<u>Aportació C.I.M.</u>	124.233.366 ₧
<u>Aportació municipal:</u>	41.411.100 ₧

Finançament de l'aportació municipal:

Prèstec del Banc de Crèdit Local:	10.352.775 ₧
Contribucions especials:	31.058.325 ₧

TERCERA FASE: Idèntica en quanties i forma de finançament a la segona fase.

DEPURACIÓ D'AIGUA.

En aquest moment no es pot donar una informació certa per mor que estan en curs les negociacions amb l'IBASAN.

JURGEN MOLTMANN. TEOLÒG DE LA FE.

Moltmann és un teòleg luterà. Sens dubte és una de les figures teològiques més rellevants del nostre temps. L'obra de Moltmann és molt original, fruit d'una intensa reflexió personal. Per altra part, a l'obra del teòleg alemany s'aprecien moltes influències. Personalment he detectat les següents:

1. La paraula de Déu: Moltmann és un bon coneixedor de l'Antic i del Nou Testament.

2. La seva experiència personal, concretament l'impacte que li va produir la segona guerra mundial.

3. El gran teòleg que va ser Martí Luter.

4. El gran teòleg Karl Barth, una de les figures més brillants de la teologia del segle XX.

5. L'idealista Hegel, molt especialment la seva dialèctica.

6. El teòleg de la creu japonès Kitamori.

7. El marxista i filòsof de l'esperança Ernest Bloch.

Entre les obres de Moltmann cal destacar el seu magnífic llibre "Teología de la Esperanza", el no menys magnífic i commovedor "El Dios crucificado" i l'encantador llibret "Sobre la libertad, la alegría y el juego".

Moltmann és un gran teòleg de la creu. Per entendre la teologia de la creu de Moltmann s'ha de comprendre la seva tesi sobre el dolor de Déu. Per a Moltmann, el Déu impassible és una idea grega que en mala hora va contaminar la idea cristiana de Déu. El Déu bíblic és un Déu que sofreix. El dolor de Déu no té el seu origen en la limitació, en la manca d'ésser, sinó en l'exuberància d'ésser, en el seu amor. Déu sofreix perquè estima. Per a Moltmann és ben clar que Déu estima i que allà on hi ha amor hi ha dolor. Déu és solidari amb els nostres dolors, sofreix amb nosaltres i per nosaltres.

Moltmann dóna molta importància a les paraules de Jesús crucificat: "Déu meu, Déu meu, per què m'heu abandonat?"

(Marc 15,33. Mateu 27,45). Segons el nostre autor, aquestes paraules no són l'inici del Salm 22, sinó un crit d'abandó: Jesús interpel·la Déu Pare, perquè se sent abandonat per Ell. Moltmann considera el drama del Calvari com un drama a l'interior de la Trinitat. El Pare abandona el Fill, el rebutja, i això li produeix un dolor infinit. El Fill se sent rebutjat i abandonat pel seu Pare i aquest rebuig i abandó li fa experimentar el dolor de la condemna que és sentir-se separat radicalment de Déu. Malgrat tot, el Fill és obedient a la voluntat del Pare i s'ofereix Ell mitjançant l'Esperit Sant. Tot això per nosaltres: Jesús el Fill és rebutjat perquè el Pare pugui ésser Déu i Pare dels impius i pecadors. Jesús crucificat és, per tant, motiu d'esperança il·limitada.

Què pensar de tot això? Em limitaré a les observacions següents:

1. La idea del dolor de Déu és profunda i molt probablement correcta. És ben clar que un catòlic pot sostenir tranquil·lament la idea del dolor de Déu.

En tot cas, és clar que el Déu bíblic no és un ésser allunyat i desinteressat dels homes. El Déu bíblic és un Déu solidari amb els homes, que fa camí amb ells. El Déu revelat és qualcú que estima apassionadament.

2. Moltmann posa molt bé de manifest l'entrega de Déu per nosaltres. El Pare entrega per amor el que més estima, el Fill; el Fill s'entrega a la mort més ignominiosa, i tot això per nosaltres, perquè tinguem vida. Això és estrictament catòlic.

3. Personalment em resulta molt problemàtica la idea d'un conflicte trinitari: Déu contra Ell mateix. De fet, Moltmann no fonamenta satisfactòriament la seva tesi del drama trinitari.

4. Moltmann aporta moltes suggerències que ens ajuden a aprofundir el drama del Calvari.

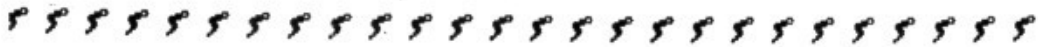
Finalment, vull dir que la nostra fe ha d'ésser a bastament forta per sentir

idees noves i sorprenents. L'església és comunitat de fe i comunitat de recerca; precisament perquè és comu-

nitat de fe és comunitat de recerca.

TONI RIUTORT

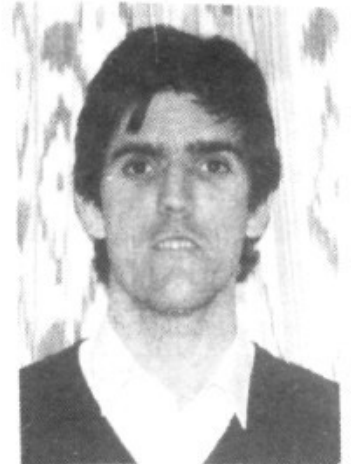
MOVIMENT DEMOGRÀFIC

Maria Muntaner Sanmartí. Va morir dia 1 de març als 98 anys.

Antoni Pascual Oliver. Va morir a Pina dia 2 de març als 67 anys.

Guillem Matas Pizà. Ens va deixar dia 4 de març a l'edat de 26 anys.

Damià Amengual Amorós. Morí a Pina dia 13 de març als 86 anys.

Rosa Oliver Coll. Ens va deixar dia 17 de març i tenia 88 anys.

Antoni Gelabert Oliver. Morí dia 17 de març a l'edat de 71 anys.

PINA

Han passat dos mesos des de la darrera vegada que em vàreu llegir. Ho recordau? Vos feia un petit resum del que havien estat les darreres festes: Nadal i Sant Antoni.

Avui -i no és que jo ho faci aposta- vénc a parlar-vos de les festes que ens tocarà viure aquests dies, des de l'acabament de la Quaresma i el diumenge del Ram fins al diumenge de Pasqua (o de Resurrecció) i la festa de La Pau de Castelltix, patrimoni no solament dels algaidins.

Festes que qualquen entre el sentit religiós i profund i el sentit profà, sovint més fort que aquell, que no va més enllà de les panades i la felicitat de poder gaudir d'uns dies de vacances abans que ens arribi el desitjat estiu.

Per poc que aneu per enmig, trobareu aquestes dues formes d'entendre una mateixa cosa; una cosa que el que no pot deixar de ser és, al cap i a la fi, la festa estendart de tot el catolicisme.

Però, quants n'hi ha que ho creuen o ho viuen? Sembla, gairebé, que esser catòlics és per a la nostra raça sinònim d'esser del Madrid o de dretes, però fora altres compromisos ni obligacions tributàries. Sense ni tan sols mostrar interès pel resultat amb què pot haver acabat un partit, sinó recriminant que al final de la lliga estigui amb un peu a l'altra divisió, quan de la seva part no hi ha hagut ni el moviment d'un sol dit.

Esser una de les tres coses -catòlic, polític o "hincha"- requereix una postura solidària, una manera de ser, una actitud acordada amb la banderola que hem agafat en les mans, i que ha d'onejar malgrat estigui enmig de banderoles i draps contraris a la meua. Pensau, si no, a qui vos referiu quan parlau de "chaqueteros" i quina és la credibilitat que vos donen si el que feis és anar segons empeny la corrent.

No estic fent aquesta reflexió un dia qualsevol, sinó el mateix dia del Ram, quan està a punt de començar la festa de les palmes i quan me veig a mi mateix portant un brot d'olivera a les mans, camí de l'església, fent-me aquesta reflexió a cada passa -mentre al meu davant intenten entonar un grup de dones "Glòria a Vós, llum del Pare" o "El Senyor per sempre ens ha alliberat"-. De què estic donant (o he donat) jo testimoni portant, com ho fan tots, el meu ram? És per mi un motiu d'alegria, o d'indiferència, o em resulta una càrrega? Mentre, ja assegut a un banc, esperaré que comenci la lectura del relat més tràgic que ha viscut la Humanitat: la condemna a mort no solament d'un innocent, sinó del mateix Déu.

Per què tot això ara? Senzillament perquè em sent en la necessitat de defensar el que crec, igual que aquell que creu que el seu partit o el seu equip és el millor. Davant unes festes com les d'aquesta "Setmana Santa", no vull romandre amb el cap acotat i avergonyit per celebrar la meua (i la de tants) religió just pel fet que és una pràctica tan passada de moda com ho pugui ser el passeig del dijous, amunt i avall de carrer, per festejar.

Això ve també pel que, al manco a mi, em sembla respirar a l'ambient: una saturació de tots els sentits (sentim moltes coses, veim moltes coses, tocam moltes coses, volem moltes coses, i, per contra, no creim en res ni en ningú), un seguir la corrent (que nosaltres mateixos ens imposam en veure fer als altres, sense pensar, gairebé, si ens convenç el que fan), així com una falta d'inquietuds, com no sigui la de fer un sis a la loto i ser, amb el menor esforç possible, mereixedors d'una salvatge milionada.

Pensem: Què posam en les mans dels nostres joves? De què tenen ple el seu cor? Quines són les seves autèntiques aspiracions? Els tractam d'egoistes, però, no ho som molt més que ells nosaltres que mai ens deixam d'obsessionar amb tal o qual cosa, tenint ja pràcticament el nostre futur assegurat? On són les nostres mans que els ajudin a pujar? O és que solament sabem mostrar l'esquena? No estarem anul.lant les seves inquietuds imposant-los les nostres? Què li queda al final d'aquesta anul.lació? Qui el pot recolzar?

Preguntes i preguntes que no me veig capaç de contestar jo tot sol un bon diumenge de Ram; però m'agradaria que pensàssim en el tresor que tenim en les nostres mans i que no podem deixar perdre així com així. Que pensem que ens cal renunciar al nostre egoisme per tal que aquells que les han perdudes tornin a recuperar les seves inquietuds i il.lusions, que els mogui a ser homes vertaders, persones autèntiques.

He volgut moure un tema tal vegada no el més apropiat per ser publicat dins una revista local; però m'he estimat més això que no criticar -com tantes vegades hem fet i seguirem fent, si cal- la gestió duita a terme per aquest Ajuntament: no he volgut parlar de camins bruts i abandonats; del camp de futbol, o simplement del "camp de cards"; ni de la font, ni del local o locals socials (o insocials). Senzillament: és una vergonya el temps perdut en parlar-ne per no arribar a res. "Qui tenguí orelles..."

Just me queda desitjar-vos molts d'anys i bones festes de Pasqua i convidar-vos a passar per ca-nostre per tastar les panades que haurem fet (si n'hem guardades).

Aquest mes passat ens deixaren:

Toni Pascual Oliver, que morí dia 2 de març als 67 anys.

Damià Amengual Amorós, que ens deixà dia 13 de març als 86 anys.

Al cel els vegem.

GUILLEM ANDREU

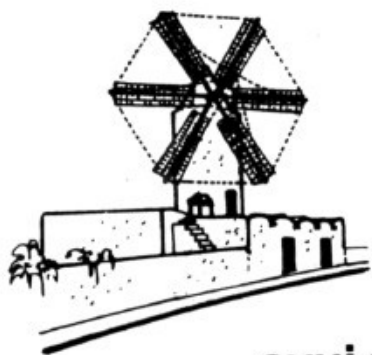
ELS LECTORS ESCRIUEN

UN ELEMENT MÉS PER AFEGIR AL PATRIMONI ALGAIDÍ

Voldríem parlar del monumental bolet que ha sorgit fa uns quants dies al cim d'un lloc per nosaltres molt estimat: ni més ni manco que dalt es Puig de Cura. Pot esser un radar? O tal vegada una antena molt necessària? Però té tant de monumental com d'antiestètic. Pareix esser que l'Ajuntament no es preocupa ni demostra estimar de veritat una cosa tan nostra, de fet ho té abandonat, i aviat hi trobarem una plantació de bolets o xampinyos metàl.lics. Més valdria restaurar l'estàtua de Ramon Llull i la seva cova, en lloc de posar tots aquests "andamios".

Esperem que tots els joves del poble d'Algaida prenguin consciència d'aquests actes i procurin lluitar pel bé de la natura i, al mateix temps, per conservar i refermar les nostres arrels.

UN GRUP DE JOVES PREOCUPATS

Els Molins Fariners d'ALGAIDA

avui: ***Molí d'En Nofre***

Es troba situat aquest antic molí fariner al carrer des Colomer, 45, davant la cantonada del carrer des Sol. Si no fos per la torre, que s'alça esvelta enmig de l'edificació i delata el seu origen, seria molt difícil d'identificar, perquè devers l'any 47 s'hi afegiren unes dependències damunt el terrat d'envelar que feren canviar la fesomia del vell molí. Al mateix temps, les tres naus de la planta baixa foren habilitades com a vivenda.

El topònim d'aquest molí prové de l'amo'n Nofre Muntaner Gomila, pare de Catalina Muntaner que és la propietària actual. Aquest Nofre -que si visqués tendria prop de 93 anys- ho havia heretat d'un tio seu, de nom Tomeu i de malnom "Baco".

El Molí d'en Nofre, abans de la reconversió en vivenda, fou utilitzat per fer-hi la festa d'En Cames Tortes, que any rera any se celebrava durant els "darrers dies" fins l'any 1936, en què per força major (ja podeu imaginar quina "força") deixà d'existir com a festa popular. La gent major encara deu recordar els seus darrers protagonistes, com en Gori Perol, en Joan Ramona i d'altres.

Té tres naus en forma de bòveda de canó que conformen l'estructura bàsica de la torre; també foren usades aquell temps per la gent des Colomer que no tenia portassa, o més d'un carro, per aixoplugar aquests vehicles baix d'aquelles voltes.

La torre del Molí d'en Nofre, a la seva part baixa i amb les esmentades reformes, va sofrir la mutilació de l'escala interior per a convertir-la en traster. (Vegeu a uns petits plànols adjunts les distribucions actual i primitiva de les dues plantes del molí). Com podreu observar, hi figuren dues cuines: l'antiga, que és l'originària, quan encara no s'havia

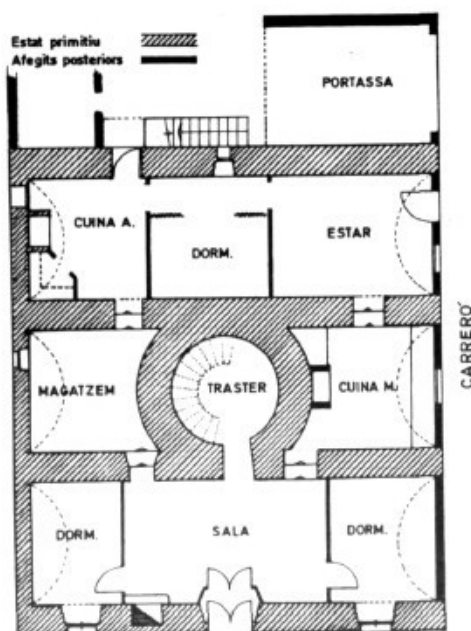

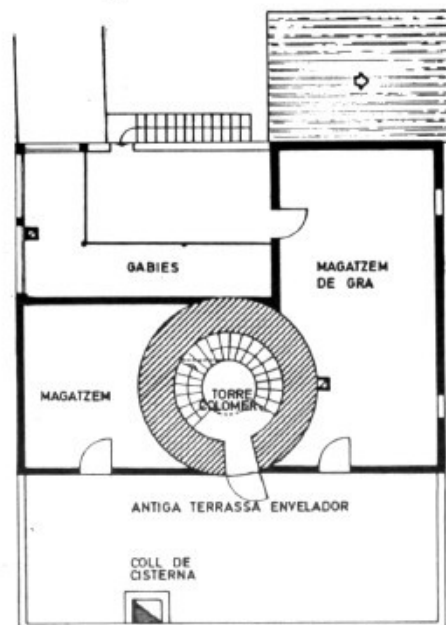
reconvertit en vivenda, que no s'usa avui perquè era molt fumosa, i la moderna, que ventila per la façana del carreró. Adossada al molí també s'hi construí una portassa l'any 47, així com el quartet de bany, les sol·ls i l'estable, que no figuren al plànol perquè són massa alienes al molí estricte.

Damunt el portal principal d'accés hi figura la data de l'any 1854; en canvi al sòtil de la bòveda de canó, que correspon a l'actual magatzem, hi ha gravat l'any 1863. Això ens fa suposar que les obres degueren estar paralitzades durant uns anys.

Al terrat d'envelar de la planta alta s'hi construïren durant les esmentades reformes una sèrie de magatzems i altres dependències, així com també una barana d'obra, que si hagués estat construïda devers l'any 38 hauria evitat la caiguda d'un germà major de la propietària actual, que jugant es precipità al carreró, per fortuna sense cap conseqüència greu. El capell de la torre fou substituït per una coberta plana a l'altura dels congreys.

CARRER d'as COLOMER
PL. BAIXA
Esc. 1:200

PL. ALTA
Esc. 1:200

Dels mecanismes del molí no queda actualment res, si exceptuam el replà de les moles, sostingut per dues jàceres d'alzina en molt mal estat de conservació. Una de les moles, segons fonts orals, quan quedà en desús fou col·locada davant el portal forà del carrer des Colomer, que era excessivament alt. Posteriorment, quan nivellaren el carrer per asfaltar-lo, aquesta mola quedà enterrada. L'altra fou regalada al metge Guillem Verger per fer una taula al jardí de ca-seva del carrer de la Roca i allà deu seguir encara.

El darrer moliner que molturà al Molí d'en Nofre fou l'abans esmentat tio Tomeu "Baco", que duia el negoci amb un germà seu, ambdós fadrins.

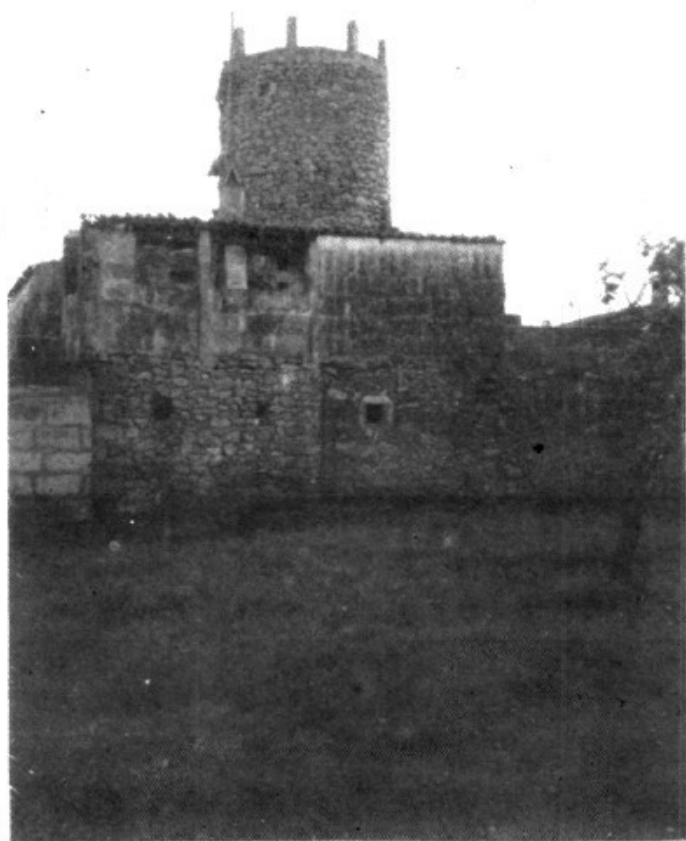
Això succeïa a principis d'aquest segle, quan la forta competència els obligà a deixar la professió. Hi ha gent major que habita als voltants dels carrers des Colomer i des Sol que encara recorden haver vist passar els dos germans "Baco", ja majors, caminant tita tira, un rera l'altre, direcció a Sa Comuna, amb una carabasseta a l'esquena, plena de vi.

Per acabar recorrerem a unes velles estrofes del cançoner popular que, com dèiem el mes passat, fan referència a la picaresca de la professió de moliner. Diuen així:

A l'infern es moliners
tots de filera estaran,
i es que hi aniran, veuran
los que molturaven més.

Text, croquis i fotografies:

MIQUEL SASTRE "FIOLET"

JUTUPIRI LA REVISTA DEL COR, JUTUPIRI
JUTUPIRI LA MELSA I EL FETGE JUTUPIRI
JUTUPIRI JUTUPIRI JUTUPIRI JUTUPIRI
JUTUPIRI JUTUPIRI JUTUPIRI JUTUPIRI
JUTUPIRI JUTUPIRI JUTUPIRI JUTUPIRI

P. A. LL.

UN CANVI COMPLET, UN CANVI KOMANSI.
(La primera alternativa diferent)

El P.A.L.L. pretén arribar a l'anexió dels actuals municipis d'Algaida i de Lluçmajor. El centre del futur terme municipal seria, evidentment, el nucli urbà d'Algaida.

Així, el nostre programa electoral és el següent:

URBANISME.

Crearem una Xerxa de carreteres centralizada. Tendrà forma radial amb centre a Algaida.

Per facilitar la comunicació entre els diversos nuclis urbans, sense oblidar Pina i Randa, crearem una Xerxa ferroviària i una de Metro, que conformaran la CORPORACIÓ METROPOLITANA ALL.

Tenim un gran programa d'obres públiques. La zona prioritària, serà la del massís de Randa. Allà hi construirem un gran embassament d'aigua que s'anomenarà Pantano de Cura que s'abastirà de l'aigua de la font de Randa.

Fotografia del Cap de Llista, disposat a donar molta de canya

La creació d'aquest embassament permetrà que els nostres torrents duguin aigua tot l'any.

Posarem en marxa un moderníssim telesfèric que unirà Pina, Randa, Cura, Gràcia, Lluçmajor i Cala Blava.

El puig de Son Roig el convertirem en una estació d'esquí amb neu artificial permanent. Serà L'ESTACIÓ GALTENT.

Potenciarem la creació d'un gran parc d'atraccions al Cap Enderrucat (ja hem fet les diligències corresponents amb Disneyworld).

Talment les grans ciutats europees i nord-americanes, estimularem la creació d'un gran centre financer a la zona de Marina on es podrà construir verticalment sense límit, emulant Manhattan.

ECONOMIA I INDÚSTRIA.

Crearem el BALL, Banc Algaidí-Lluçmajorer, que, amb els seus beneficis potenciarà la cultura del nou municipi.

Paral·lelament es crearà una Borsa de Valors pròpia on podran cotitzar les accions de les grans empreses creades. S'ubicarà a l'Escorxador d'Algaida.

Creació d'una potent zona de serveis a S'Arenal, abastida per la zona industrial que es projecta edificar al nou polígon industrial de Pina.

Es canalitzarà el turisme d'alt nivell de S'Arenal de cap a les grans bel·leses naturals del nou municipi: Cura, Galdent, S'Estalella, Punxuat, Capocorb, Vall de Pina, Castellitx.

SANITAT.

Creació del gran hospital ALL, a la zona de MODELMON.

Creació d'un centre geriàtric a la Marina de Lluçmajor.

Planificarem grans campanyes de vacunació per a tota la població per així disposar de gent sana.

SERVEIS.

Trasllat i ampliació del parc de bombers de Lluçmajor i ubicació a la zona des Porrassar.

Creació d'un gran parc tecnològic informatitzat que permetrà instal·lar punts de consulta a cada carrer on podreu treure gratuïtament els certificats de residència. Aquests punts comptaran amb una terminal de l'ordinador municipal.

Construcció d'un heliport a la zona de la farinera (s'expropiaran els terrenys).

Es municipalitzaran els següents serveis:

- Els serveis funeraris. Es construirà un moderníssim tanatori a la zona de Sa Marina de Lluçmajor.

- El servei de prostitució. La zona on s'ubicarà (estil Amsterdam), encara està per determinar. Hi haurà un estricte control sanitari.

- Es crearà un servei municipal de mossos per dur les bosses des del mercat a les cases particulars.

- Per evitar les molèsties dels excrements dels animals al carrer, es crearà un servei municipal de motos de neteja a l'estil de New York.

CULTURA.

Creació d'una gran Biblioteca científica que s'ubicarà a la zona de la farinera (també s'expropiaran els terrenys).

Es posaran les bases per a la creació de la Corporació ALL de Ràdio i Televisió (RATALL). S'edificarà el pirulí algaadí a Sa Tanqueta.

Creació del Darrer Minut Diari, periòdic independent.

Creació de la Orquestra Simfònica ALL.

Es dissenyarà un nou escut i es compondrà un himne propi que s'interpretarà segons Decret de Batlia corresponent.

Es contractarà a l'escriptor nòbel Camilo José Cela per a la redacció d'una guia Michelin del nou terme municipal.

Creació d'un gran museu d'art SA CUMUNA que s'ubicarà a l'antic Saló Parroquial.

Es redactarà un catàleg d'Espais Naturals i un altre de monuments artístics.

Creació del Centre Dramàtic ALL i de l'Acadèmia ALL d'arts cinematogràfiques que cada any concediran els premis TOMEU.

Construcció d'un gran auditorium a la zona de la farinera (s'expropiaran els terrenys una altra vegada).

Construcció d'un gran estadi poliesportiu a la zona des Porrassar.

Es proposarà la candidatura Algaidina-Llucmajorera per a celebrar el 1996 els Jocs Olímpics de l'estiu.

RELIGIÓ.

Creació d'un bisbat independent. Ja s'han mantingut converses amb la Santa Seu.

Construcció d'una Mezquita i d'una Sinagoga al polígon religiós que està projectat a la placeta des Sitjar.

Creació d'un gran centre religiós a la Muntanya dels Tres Santuaris.

LA LLISTA

1. Carles Sol.
2. Albert Siquesí.
3. Magdalena Corason.
4. Pep Pimpampum.
5. Magdalena Miraquefaig.
6. Benet Coralegre.
7. Antònia Vestidora.
8. Bàrbara Vara.
9. Lluís Tèric.
10. Miqueleta Grogà.
11. Biel Vispresli.

Suplents:

- a) Rafel Casadelavila.
- b) Magdalena Ajuntament.

jutjari

Secció fictícia d'ES SAIG

Dirigeix: Carles Sol.

Cap de redacció: Albert Siquesí.

Redacció:

Magdalena Corason.

Benet Alegre.

Gabinet Mèdic de Xafardejos.

Magdalena Miraquefaig.

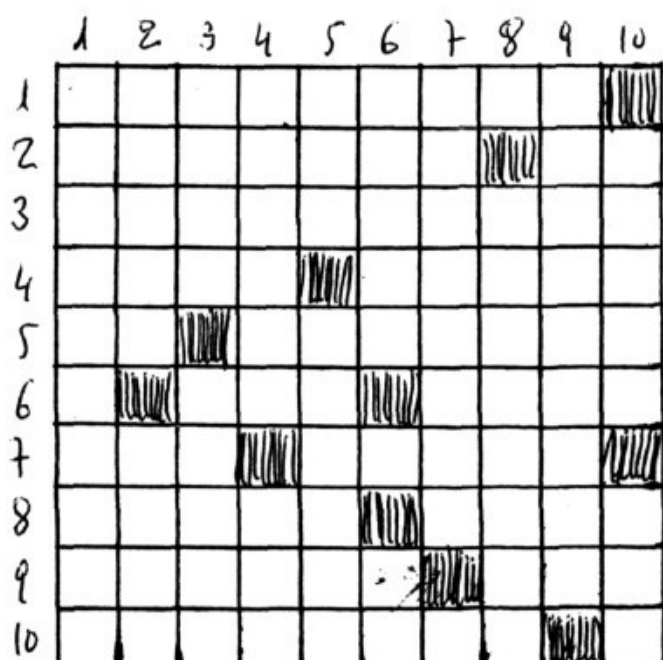
Disseny i Maquetació:

Cap Nom Informàtica.

Edita: La Ganyota Edicions.

Imprimeix: Imp. Sa Carussa.

PASSATEMPS

ECOPESOCOPE
 OXCOUADOMPE
 DOPTROAIDOR
 URRETIBAHOS
 TEATRCAENCA
 ERCNAIDVICI
 UATSIDETHEA
 SGIRAAVNIAD
 NACJORETCDE
 OMANITURAIN
 CPERDOSEVAA

Sopa de lletres

Es tracta de localitzar deu sinònims de "costum". Amb les lletres que vos sobrin podreu llegir uns versos.

Solució a la passada sopa de lletres: Eliminats els deu sinònims de "por", es llegeix: "Necessitat dibuixa males cares / als qui tenim escassa la sardina". (Bartomeu Fiol: Calaloscans).

Horitzontals: 1. Topònim d'Algaida. 2. Destrossat, fet malbé. Cent-u (al revés). 3. Natural d'una localitat mallorquina (femení). 4. Adhesiu, aigüa-cuit (al revés). Nadiu. 5. Reial Societat. Persona encarregada de les claus d'una corporació (al revés). 6. Un. Curs d'Orientació Universitària. Lloança. 7. Eructe (al revés). Remava cap endarrera (al revés). 8. Jornada, festa (al revés). Utilitzàs (al revés). 9. Sedassen (al revés). Clar, transparent. 10. Natural d'un determinat continent (fem.). Punt cardinal.

Verticals: 1. Natural d'una regió de l'antiga Judea (fem.). 2. Garanties, fermances. Composicions poètiques. 3. Malnom d'Algaida i Pina. Calavera, crisma. 4. Pregària, rogativa. Fúria, ràbia. 5. Acabalat, opulent. Arrugadet. 6. Argumenta, reflexiona. Cinc. Cent-u. 7. Alliberar-te, protegir-te (al revés). Cent. 8. Forma d'embenatge. Natural d'un país europeu (fem.). 9. Conjunt d'escolans d'un monestir (al revés). 10. Copia, plagia. Amb tots els ets i ...

Les solucions als mots encreuats les trobareu a la pàgina 3.

l'òfici de marger

L'estructura de les muntanyes i la configuració del paisatge mallorquí depenen de les marjades que sostenen les terrasses de terra sobre les que abans se conrava.

Els marges són parets de pedra seca (aixecada sense ciment) que tenen com a funció delimitar camps i contenir la terra a terrasses de conreu. Les construccions de paret seca tenen una llarga història a les Balears. Cal recordar que tots els edificis prehistòrics es construïren amb aquesta tècnica.

Els marges són indispensables per a contenir la terra en el seu lloc, evitar que l'aigua es perdi a la mar, drenant-la en sentit vertical cap a la capa freàtica i mantenir la població forestal.

Amb l'abandó del camp i, consegüentment, dels marges, l'equilibri perilla: si no se'n té cura, en tan sols una generació, aquestes construccions s'hauran degradat fins al límit.

Per tot això, una de les finalitats del projecte és la formació de Mestres Margers capacitats per a la conservació i construcció de monuments rurals en perill de degradació.

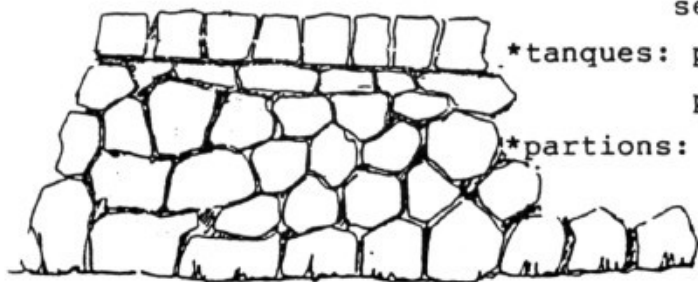
MARGERS

Són els mestres encarregats de fer marges i altres obres de paret seca. Entre les que poden fer hi ha:

*marges: parets, fetes de pedra, regularment sense emprar morter, que serveixen per contenir la terra.

*tanques: parets que circunden els solars per impedir que surti el ramat.

*partions: les parets que es construeixen entre dues finques que pertanyen a diferents propietaris.

TERMINOLOGIA DE LES PARETS.

PARET CABRERA: Paret de tanca feta de pedres en sec i rematada amb un encadenat de pedres rectangulars molt sortides per evitar que les cabres puguin saltar-la.

PARET D'ESQUENA D'ASE O AMB CARENER: Paret de tanca que té la part superior feta amb morter i formant angle agut o dues vertents que la protegeixen de l'aigua en ploure.

PARET DE MIG PUNT: És la que té la part superior també feta amb morter però acabada en forma rodona, de secció semicircular.

1 ASSENTAMENT: Primeres pedres, les més grosses de tot el marge, es col·loquen dins l'escombra.

2 SOSTREIG O SOSTRADA: Pedres grosses desiguals que es posen a continuació de l'assentament. Amb elles s'igualava el nivell fins arribar al ressalt.

3 RESSALT: Roca o tapiot que es troba quan es fa l'escombra i no es pot llevar.

4 CAPGINYA: Pedres més o manco rectangulars col·locades una a damunt l'altra, uneixen dos marges i permeten que si un dels dos cau, l'altre aguanti.

5 FILADA D'ALT O CORONA: Pedres que tanquen i adornen el marge, són també més o manco rectangulars. Donen l'acabament a la part superior de forma que la superfície estigui nivellada.

6 CÒDOLS: Pedres més rodonesques que sobren quan es fa el marge, s'utilitzen per reomplir-lo

7 REBLE: Fragments de pedra amb que es traven les del marge i s'omplen els buits entre elles, són molt importants per la consistència del marge.

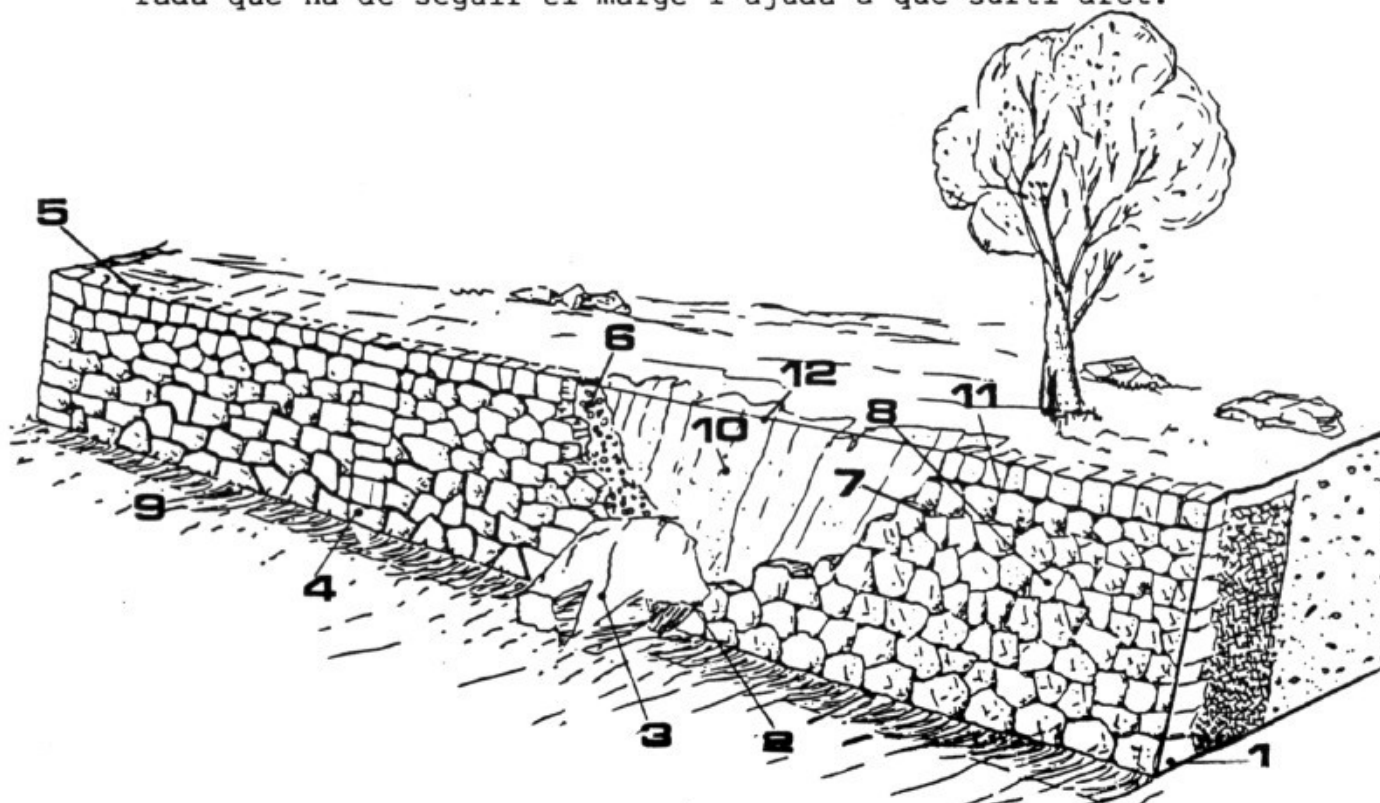
8 TALÚS: Inclinació donada al marge per tal que ofereixi més resistència al terreny que conté. Aquesta inclinació varia segons l'alçada del marge i l'empenta de la terra.

9 ESCOMBRA: Excavació feta perquè el marge tenguí un bon assentament i no llenegui, evitant també que amb el llaurar i altres feines del camp, quedi descobert.

10 ESBALDREC: Obertura produïda a un marge per esfondrament de part del material que el compon.

11 ARRASANT: Nivellació del marge per poder assentar la filada d'alt.

12 GINYOLA: Corda llarga i prima que s'usa per marcar la tirada que ha de seguir el marge i ajuda a que surti dret.

ALGUNES CURIOSITATS QUE FRANCESC MULET, LLICENCIAT DE MEDICINA, VAIG COMENÇAR A ANOTAR DIA 1 DE MARÇ DE L'ANY 1788. (III)

TAPERES

Si tenen tapereres i volen fer tàperes de diferents castes, qui seran molt bones, després d'haver-les cuides les porgaran amb un garbell espesset, i ses qui passaran seran tàpera menuda, i llavors ses qui quedaran les porgaran amb un garbell més clar, i tendran tàpera mitjancera, i després ses qui romandran seran tàpera grossa; i luego d'haver-les triades les posaran amb vinagre dins una aufabi, olla o allà a on voldran, i les hi tendran quinze dies, o tres setmanes, fins que veuran que són tornades grogues, i llavors les escolaran, i tiraran es vinagre, i després n'hi tornaran posar de fresc, i duraran mig any, un any, dos anys, o lo que voldran se pot dir, i en voler-ne menjar si volen que no sien fortes de vinagre les rentaran amb aigo dues o tres vegades, i les premeran, i si cuien brots tendres i los hi posen també són molt bons; i si voleu conservar-les seques, després d'haver-les triades, les posaran en remui amb aigo en es sol i serena, set o vuit dies, sa regla és fins que tornen grogues, i després les assoleiaran, i les assoleiaran fins que seran seques, i en voler-ne menjar les posaran en remui amb vinagre un dia antes o mig, i en estar ben inflades ja les poren escolar i trempar-les, i després menjar-les.

ROBA TENYIDA

Si tenen roba tenyida qui soï o embruti, i voleu fer que no soï, agafaran murta, i morella roquera, i ho bulliran, i després de bullit i escolat ho deixaran fer fins que sia un poc més de teb, i luego rentaran sa roba i s'endurà tota sa brutor, i altra cosa que de qualsevol color sia no perdrà gens antes bé pendrà millor color.

PANCUIT

Si voleu fer una presa de pancuit per un qui té cadarn ja per fer-lo suar i reblanir-li es pits etc. agafaran una bona molla de pa, i la bulliran, i agafaran un vermei d'ou, o dos, i un dobble o dos de sucre, i el mesclaran amb sos vermeis d'ou dins una escudella ben aixafat, i remenat; després abocaran a poc a poc d'aquella aigua bullida amb so pa dins s'escudella fins que serà plena, o segons sa porció que haurà menester es subjecte qui ho pendrà, i no deixar-se de remenar, dwsprés posar-ho dins una altra olleta i en es foc remenar-ho sempre, i en veure que vol bullir llevar-ho antes que no se prenga, i pendre-ho calent, i s'hi poden muiar una casca o bescuit com en es xocolate, i és molt bo.

PANS DE FIGA

Si voleu fer pans de figa d'aquells més excel.lents agafaran ses figures seques, d'aquelles paretjals, setcels, aubarcors, o altres qualsevols, ara sien acops, o de qualsevol altre modo assecades, i les taiaran molt menut damunt un fenyedor sa cantitat que voldran, i taiades menut o capolades, les posaran dins un ribell proporcionat; tendran preparat o previngut suc de raïm mig madur, o madur, i llavor de fonoi. I un qui tenga molta força ho pastarà muiant-se ses mans d'aquell suc, i posant-hi llavor de fonoi proporcionada, i quan veuran que sa pasta està en es seu punt faran pans com de blat, i los posaran damunt un fenyedor, o post etc. amb una fuia de figuera davall perquè no se soien, i estant eixuts los vestiran de fuies de figuera i lligam per penjar-los com s'acostuma en un lloc fresc, i guardar-los pel seu ús. I esto se farà en lluna veia, perquè no se corquin,

Per la transcripció:

PERE MULET

JO SOC CATALA

Enmig de la mar
s'aixeca ma terra
fins tocar el cel,
que es deixa en la Serra,
banderes de blau.

Jo sóc balear,
jo sóc de Mallorca,
català insular.

Tot el meu passat,
que la història allunya,
el tenyeix de glòria
la gran Catalunya.

En les rels profundes
de la meva gent,
un conqueridor
portà, proa al vent,
la nau que a Salou
deixà ses amarres,
seguint la bandera
de les quatre barres.

Estim Catalunya
perquè té un passat
de lluita incansable
per la llibertat.

Jo sóc de la raça,
vella i gegantina,
que espantà dels mars
la gent sarraïna.

Jo sóc de la Pàtria
dels agermanats,
Joanot Colom,
vells antepassats,
defensors heroics
de tradicions,
que en sang ofegaren
Austries i Borbons.

Estim Catalunya
perquè té un passat
de lluita incansable
per la llibertat.

Herois de Mallorca,
herois catalans,
que en les hores greus
us dàreu les mans,
fent del vostre exemple
sagrada costum,
jo us tinc en ma vida
de guia i de llum.

Jo sóc mallorquí,
i és la meva glòria
esser català
per la meva història.

PERE CAPELLA

ESPORTS

FUTBOL

Aquest passat mes de març, les tres categories inferiors han acabat les respectives competicions de lliga, amb un paper més aviat discret. Pensam que els resultats són una clara conseqüència de la situació de l'esport al nostre poble, magre magre de solemnitat tant a nivell de clubs com de particulars. Pareix que la gent d'Algaida, tots nosaltres, passam d'aquesta activitat tan recomanada i practica-da a altres indrets i altres pobles.

Infantils

Algaida-Manacor 4-0

S'Horta-Algaida 4-2

Els infantils han acabat amb aquests resultats. Per cert que en Toni Simon ha hagut de fer de "mís-ter" ja que en Joan Cañellas ha estat operat. Esperam i desitjam que es recuperi prest.

Benjamins

Els més petits també han acabat la seva competició amb aquests resultats:

Pollença-Algaida 1-7

Algaida-Barracar 1-2

Algaida-Lloseta 0-3

Hem de dir que en Juanjo, jugador dels benjamins d'Algaida, ha estat seleccionat per figurar a la selecció de la part forana. Molta sort.

Regional

Génova-Algaida 5-0

Algaida-Sta.Eugènia 0-2

Algaida-Llucmajor 2-2

Després d'aquests resultats, molta de sort haurà de dur l'Algaida per aconseguir ascendir de categoria, ja que després d'una bona remuntada aquests tres partits eren vital per no despenjar-se dels primers llocs. De totes maneres, esperem fins al final ja que en teoria els equips que resten són més assequibles.

BASQUET

Continua el Torneig inter-empreses on juga el C.B.Ca N'Esteve; com dèiem el mes passat juguen amb l'altre grup del que inicialment començaren.

Aquest són els resultats:

Emaya-Ca N'Esteve 33-44

Bar Unió-Ca N'Esteve 51-57

Bar Roldan-Ca N'Esteve 41-43

PalmaSalut-Ca N'Esteve 73-33

JOCS ESCOLARS

Escacs

Quatre nins del Col·legi P. Pou s'han classificat per la comarca de Montuïri disn la fase insular. Són aquests:

Pere Ferragut (infantil)

Antoni Bibiloni (infantil)

Bàrbara Bibiloni (aleví)

Sebastià Bover (aleví)

Ara han de jugar un total de vuit partides.

Handbol

Ha acabat la Copa Comunitat Autònoma i en la categoria infantil masculí els nins dels nostre col·legi han quedat tercers del seu sector.

Ara s'està jugant una lliga i de cinc partits han aconseguit dues victòries i tres derrotes.

Voleibol

En aquest esport, el col·legi fa un paper extraordinari ja que figura primer a les quatre categories. Ja vos donarem més informació en el pròxim número.

JOAN TROBAT

EL RACÓ DELS LLIBRES

LA TELE BOJA

MARY RODGERS

Annabel és una noia predestinada que li passin coses estranyes. Sense anar més lluny, l'any passat, un divendres de febres, es va despertar i es va trobar que s'havia convertit en sa mare (vegeu "Quin dia més bèstia!", de la mateixa autora). I ara li n'ha passat una altra de ben grossa.

La nostra protagonista té un germanet, a qui anomena Cara de Mico, que a vegades es posa ben pesat. Per això, un dia que ella estava amb el seu veí i millor amic, Boris, i el germanet no els deixava jugar tranquils, varen decidir deixar-li (bé, de fet li varen vendre) un televisor vell que Boris tenia per caseva. Com que a Cara de Mico li encantaven els aparells elèctrics, en va estar encantat.

Dies després, Annabel va comprovar que el seu germà les encertava totes: el temps que faria, què passaria durant el dia. I va resultar que Cara de Mico havia reparat el televisor, només

que amb una petita "tara": anava un dia avançat, i donava les notícies i programes del dia següent. Tots tres creuen que és fantàstic: Cara de Mico perquè pot veure la tele (cosa que la seva mare li deixa fer en molt contades ocasions), especialment dibuixos animats i pel·lícules (per a la qual cosa el fet que la tele vagi avançada té ben poca importància); Boris perquè creu que així podrà guanyar diners per tal de refer la seva vida familiar; i Annabel, una noia romàntica i humanitària, perquè creu que podrà ajudar la gent.

Al final, però, resulta que saber el futur (encara que sigui el futur immediat) no és tan meravellós com sembla, ja que tanmateix no el poden canviar. I l'únic que aconseguixen és ficar-se en problemes, algun d'ells ben greu.

VÍCTOR MULET

ELS SERVEIS SOCIALS DE LA MANCOMUNITAT PLA DE MALLORCA

Per la present volem recordar a tots els veïns dels pobles que configuren la Mancomunitat Pla de Mallorca (Algaida, Montuïri, Sant Joan, Vilafranca, Sencelles, Costitx, Lloret, Sineu, Llubí i Maria de la Salut) que des de fa dos anys en els vostres respectius municipis gaudiu de Serveis Socials.

Aprofitam aquesta ocasió per fer-vos arribar els projectes que dins aquest any 91 el Ple de la Mancomunitat del Pla ens ha aprovat amb el suport del Consell Insular de Mallorca. Es duran a terme els projectes següents:

El Servei d'Ajuda a Domicili es va començar a posar en funcionament el mes d'octubre de l'any 90. És un servei públic, de caràcter social, amb personal professional, destinat o dirigit a persones majors de 65 anys, minusvàlids, persones soles o a famílies que tenen greus problemes, bé sigui per valer-se per elles mateixes bé sigui per mantenir el nucli familiar. Tenint en compte que aquest servei va encaminat a restablir, mantenir o augmentar el seu nivell de benestar físic, psicològic i social, mitjançant la prevenció i assistència, ajudant a que puguin continuar vivint a la seva llar.

En definitiva, la finalitat del S.A.D. és millorar la qualitat de vida de les persones que viuen en els seus domicilis i requereixen d'una assistència.

El S.A.D. no és solució per aquelles persones que viuen soles i requereixen d'una atenció permanent i continuada degut a la seva situació d'invalidesa.

Per accedir al S.A.D. s'ha d'acudir al respectiu Ajuntament, dirigint-se a l'Assistent Social.

Alcoholisme i altres toxicomanies: Aquest projecte ja es dugué a terme l'any 90. Les línies principals d'actuació són:

-Prevenció en l'abús d'alcohol i tabaquisme per a nins i nines de tretze i catorze anys que es du a terme al Col·legi de cada municipi en col·laboració amb l'S.P.S. del C.I.M. aplicant el programa "Tu decideixes".

-La sensibilització: dirigida a totes les persones i especialment als qui tenen algun familiar malalt alcohòlic, perquè puguin gaudir d'una informació sobre la malaltia de l'alcohol i altres drogues.

-L'assistència: la Mancomunitat del Pla ha signat un conveni amb Creu Roja perquè totes les persones malaltes alcohòliques i toxicòmanes puguin ésser tractades pels centres de Creu Roja. A més, també hi ha signat un conveni amb A.T.A. a través del qual les persones de la Mancomunitat tendran un 20% de descompte.

Tercera edat: Per aquest any 91 es planteja fer un estudi de rentabilitat de menjadors mancomunats, idea que està recolzada des de les diferents administracions públiques com poder ser INSERSO, CIM i la pròpia Mancomunitat del Pla. Està avalada per una prospecció de necessitats dins els col·lectius de la Tercera Edat realitzada l'any anterior.

Disminuïts: És el primer any que s'ha al·laborat un projecte per aquest col·lectiu. També avalat per una prospecció de necessitats. La línia bàsica d'actuació d'aquest projecte és la integració en el camp escolar, social i laboral del disminuït.

Per acabar, vos volem recordar que ens podeu trobar els dematins a l'Ajuntament del vostre respectiu poble on tendreu accés a l'horari pertinent on s'atendran totes les vostres peticions gaudint de l'orientació i assessorament més adient.

Departament de Serveis Socials: Maria Ferriol, A.S.
Ma. Magdalena Viedma, A.S.
Margalida Rosselló, A.S.
Petra Joan, A.S.

UNA XERRADETA... (acabament)

-Amb això que acabes de dir crec que queda bastant ben perfilat en què consisteix aquesta reforma.

-En aquests moments encara està tot en període d'estudi i es van rectificant alguns punts a mesura que es posen en funcionament els PACs. Sembla que a principis d'abril (i ara te parl d'una manera totalment teòrica o de suposicions) es posaran en funcionament els PACs de Ciutat, i això du molts de problemes i complicacions. Després, teòricament, ens tocarà a nosaltres, el que vol dir que passaran un parell de mesos, però no podem concretar gens. Una cosa ha de tenir molt clara la gent: hi haurà una informació ben detallada i completa quan això comenci; al manco així es va fer a Montuïri, quan es posà en funcionament el PAC de Vilafranca, que és el que els pertany.

-No hi ha dubte, pel que estàs dient, que aquesta reforma te sembla una millora pel poble. Creus que amb les condicions actuals Algaida està ben assistit, sanitàriament?

-Crec que està molt ben assistit. Estam igual que quan hi havia mon pare: sempre hi ha un metge localitzable, cada dia i tots els caps de setmana. Dic això perquè he sentit comentaris, a vegades, de que abans els metges estaven més amb el poble, que eren més bons de trobar.

-Has parlat de l'època de ton pare; creus que hi ha diferències entre ara i llavors?

-Pel que fa al personal, no. Ara bé, els canvis materials han estat importants, començant per la Unitat Sanitària. Record que el meu pare m'explicava, a vegades, la seva època inicial, heroica que dic jo, de quan anava a Pina en bicicleta. Ara, a més a més, quan un malalt necessita un trasllat urgent, l'ambulància és aquí molt aviat, tret de qualche cas excepcional.

-Parlant d'ambulàncies: què penses de la que tenim?

-Aquest vehicle a Algaida té un problema greu: la manca d'una infraestructura apropiada per utilitzar-la a fons. No solament no tenim els conductors precisos, sinó que, pel fet de no emprar-la amb assiduitat, quan la necessites amb urgència és normal que hi hagi qualche problema mecànic, de bateria per exemple. Penses que la solució seria cedir-la a una entitat com la Creu Roja que podria utilitzar-la a ple rendiment. Però això és un comentari molt personal, i no me sent qualificat per dir què s'ha de fer o deixar de fer en aquest sentit.

Tornant als canvis o millores dels darrers anys, a més de la Unitat Sanitària, que per mi és un gran avanç tant pel malalt com pel personal sanitari, és important el fet de poder fer les anàlisis a Algaida, cada setmana, sense problemes de desplaçaments. I, sempre dins el món sanitari, encara que a vegades no ho sembli, tenim el Servei d'Ajuda a Domicili, destinat especialment als vells, que s'ha implantat darrerament i que tenc entès que té molta d'acceptació. Hem de pensar que Algaida és un poble amb molts de vells, és una població amb una piràmide de població invertida, és a dir, amb més vells que joves; i aquest servei d'ajuda domiciliària per la gent major és important.

Crec que aquesta "xerradeta" amb n'Alexandre no hauria d'acabar aquí, com no tenim més remei que fer per qüestions d'espai, sinó que hauríem de tornar a mantenir una entrevista dins un parell de mesos, o bé ell haurà d'empresar el seu espai de "Salut" dins la nostra revista per informar de tots aquests temes que avui hem apuntat però que encara queden un poc en l'aire. Bé, de moment hem d'agrair-li la seva amabilitat i esperar que aquests canvis realment siguin per millorar la sanitat del nostre poble.

JOAN MULET

UNA XERRADETA AMB...

n'ALEXANDRE PIZÀ

Casualment ara fa nou anys, el mes d'abril de 1982, manteníem una xerradeta amb Don Joan Pizà, aleshores metge d'Algaida. Avui ens trobam amb el seu fill, Alexandre, també metge del nostre poble, per parlar de temes més actuals. Si amb Don Joan parlàvem un poc de la història de la medicina i la sanitat a Algaida, amb n'Alexandre ens interessa sobretot parlar del "futur" sanitari del nostre poble. I avui parlar del futur de la sanitat a Mallorca vol dir parlar dels PACs, unes sigles que cada dia surten als diaris, generalment per temes conflictius, de demarcacions entre pobles, de prioritats entre ells, etc.

-Què vol dir això del PAC?

-Aquestes sigles signifiquen Punt d'Atenció Continuada, és a dir, un lloc a on sempre hi haurà un metge o personal sanitari de guàrdia. És una reforma sanitària general, que s'està aplicant paulatinament, a graus, i que, com tota reforma, planteja molts i diversos problemes.

-Com queda el nostre poble dins aquesta reforma?

-Algaida dependrà de Llucmajor, quan comenci a funcionar el PAC que ens afecta.

-Vol dir això que els algaidins haurem d'anar a Llucmajor per qualsevol problema mèdic?

-No, ni de molt. Les consultes dels metges a Algaida continuaran exactament igual que fins ara, és a dir, a la Unitat Sanitària; el que passarà és que les urgències, a partir de les 5 de l'horabaixa fins a les 9 de l'endemà dematí, i tots els dissabtes, diumenges i festius, seran ateses al PAC corresponent, o sigui, a Llucmajor.

-Supòs que els professionals de la medicina veis aquesta reforma com una millora important.

-Sí, no hi ha dubte. Com tota reforma, i aquesta és important, fins que no hagi començat a funcionar i dugui un temps més o manco llarg de "rodatge" no podrem solucionar els defectes que hi pugui haver. Un dels problemes més greus d'aplicació que jo personalment hi veig és el d'educar a la gent, de mentalitzar els malalts de què és una urgència: si

un té un dit que li fa mal, i després de dos o tres dies ve a ca-meua, o va al PAC, com si allò fos una urgència, estam desvirtuant la finalitat del nou centre mèdic. Si un té un problema greu i acudeix al PAC corresponent, sap que allà hi trobarà l'atenció primària indispensable, i una ambulància amb el corresponent conductor si és necessari que sigui traslladat a un centre hospitalari.

S'segueix a la plana anterior.